

Historia

Delprov B

Årskurs

9

Elevens namn och klass/grupp

Delprov B

Vid varje uppgift i provet finns en symbol där vita rutor beskriver vilka belägg för kunskap uppgiften ger dig möjlighet att visa.

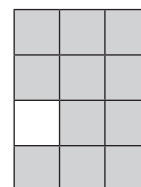
Du skall inte själv skriva något i rutorna.

	E	C	A	
Referens				Första raden (Referens) handlar om förmågan att använda en historisk referensram.
Källor				Andra raden (Källor) handlar om förmågan att granska, tolka och värdera källor.
Användning				Tredje raden (Användning) handlar om förmågan att reflektera över sin egen och andras användning av historia.
Begrepp				Fjärde raden (Begrepp) handlar om förmågan att använda historiska begrepp.

Provtid: 120 minuter

UPPGIFT 1

Rädda Barnen använder historia om rösträtten i Sverige

Rädda Barnens ungdomsförbund vill att rösträttsåldern ska sänkas från 18 till 16 år. Detta kan läsas på deras hemsida.

RÖSTA VID 16.NU

Om rösträttsåldern Påverka Omröstningen

Visste du att...

Visste du att kvinnlig rösträtt infördes 1919?

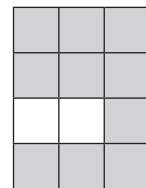
I Sverige fick kvinnan rösträtt mellan 1919 och 1921. Då infördes så kallad allmän och lika rösträtt. Men åldersgränsen för att få rösta var 23 år. Hur kan man kalla rösträtten för allmän och lika när en femtedel, barn och unga under 18 år, fortfarande står utanför rätten att rösta?

Uppgift: Hur vill Rädda Barnens ungdomsförbund att vi ska uppfatta historien om rösträtten i Sverige? Kryssa för ett alternativ.

☐	Rösträtten var orättvis då och är orättvis nu.
☐	Rösträtten var rättvis då men är orättvis nu.
☐	Rösträtten var orättvis då men är rättvis nu.
☐	Rösträtten var rättvis då och är rättvis nu.

UPPGIFT 2

OS-invigningen i London 2012

Bilden visar en scen från OS-invigningen i London 2012.

Den 27 juli 2012 invigdes de olympiska spelen i London, Storbritannien, med en öppningsceremoni. För denna ceremoni byggde man upp en scen på stadion med rykande skorstenar, industrimiljöer och arbetande människor i 1800-talskläder. Scenen föreställde industrialiseringen.

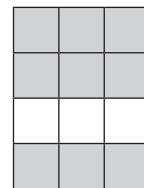
Uppgift: Resonera om orsakerna till att arrangörerna under invigningen av OS valde att använda industrialiseringen för att visa upp en bild av Storbritannien.

Så här bedöms ditt svar	
E	C
Du förklarar varför arrangörerna använder industrialiseringen för att visa upp en bild av landet.	Du förklarar varför arrangörerna använder industrialiseringen för att visa upp en bild av landet. Du använder exempel från historien och nutiden som gör dina resonemang tydligare.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

UPPGIFT 3

Olof Palme använder historia

Det finns material och hjälpmeningar till uppgiften i Texthäftet.

Julen 1972, under Vietnamkriget, utförde USA bombningar av staden Hanoi. Bombningarna gjorde att Sveriges dåvarande statsminister Olof Palme i radion kommenterade det USA gjorde. Det uttalandet har kommit att kallas för Olof Palmes jultal. I sitt tal använder Olof Palme namnen på flera geografiska platser med historisk betydelse (du kan läsa om dessa platser i Texthäftet).

Läs Olof Palmes tal i Texthäftet!

Uppgift: Resonera om orsakerna till att Olof Palme valde att ta med just dessa platser för att kommentera bombningarna av Hanoi julen 1972.

Tänk på att:

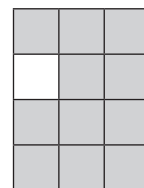
- använda platserna i materialet i ditt resonemang.
- värdera Olof Palmes historieanvändning.

Så här bedöms ditt svar		
E	C	A
Du förklarar varför Olof Palme använde historia.	Du förklarar varför Olof Palme använde historia. Du använder kunskaper om några av platserna i materialet i resonemanget om varför Olof Palme använde historia om just dessa platser.	Du förklarar varför Olof Palme använde historia. Du använder kunskaper om några av platserna i materialet i resonemanget om varför Olof Palme använde historia om just dessa platser. Du gör en värdering av Olof Palmes användning av historia och motiverar din värdering.

[illegible]

UPPGIFT 4

En källa om 1950-talet

Följande uttalande gjordes 2004 av en man som var barn under 1950-talet.

Källa:

”Men världens oro nådde även Vällingby, där jag växte upp. Ungernrevolten 1956 kunde få en tioåring att undra om det inte skulle bli krig i alla fall. I varje trappuppgång fanns anvisningar om var man skulle samlas vid en utrymning. Bussar skulle köra ut oss till landet. Det övades en solig söndag och Vällingby fylldes av exotiska bussar. Någon succé blev det inte, så kärnvapenhotet tonades ned och så var det problemet löst.”

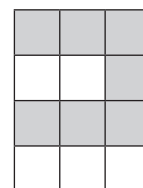
Uppgift: Om du ska använda denna källa i en undersökning måste du ta ställning till källans användbarhet (Kan jag använda källan i detta sammanhang?)

Kryssa för ett alternativ. Källan är användbar om jag vill veta något om:

☐	hur kärnvapen användes under 1950-talet.
☐	hur olika kvinnor upplevde 1950-talet.
☐	hur det var att vara barn i Ungern 1956.
☐	hur det var att vara barn i Sverige under 1950-talet.

UPPGIFT 5

Källor om barnarbete i Sverige i slutet av 1800-talet

Det finns material till uppgiften i Texthäftet.

Källorna i Texthäftet beskriver barnarbete i fabriker i Sverige i slutet av 1800-talet.

Uppgift: Resonera om de två källornas användbarhet för den som ska skriva om hur situationen kunde vara för barnarbetare i slutet på 1800-talet.

Tänk på att:

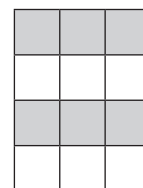
- förklara varför man kan säga något om barnarbete utifrån källorna.
- förklara om källan är trovärdig eller inte.
- använda källkritiska begrepp.

Så här bedöms ditt svar	
E	C
Du förklarar varför man kan dra någon slutsats om barnarbete.	Du förklarar varför man kan dra någon slutsats om barnarbete.
Du anger ett källkritiskt argument till varför en av källorna är trovärdig eller inte.	Du förklarar med källkritiska argument varför båda källorna är trovärdiga eller inte.

Handwriting practice lines consisting of 25 horizontal lines.

UPPGIFT 6

Att arbeta som sömmerska på Strumpan

Det finns material och hjälpmeningar till uppgiften i Texthäftet.

Under 1900-talet hade Sverige en stor textilindustri. Inom textilindustrin tillverkades garn, tyg och kläder. En typ av kläder som tillverkades i Sverige var strumpor. En av de fabriker som gjorde det kallades för Strumpan.

Titta på de tre källorna i Texthäftet.

Uppgift:

1. Du ska med hjälp av källorna dra slutsatser om hur det kan ha varit att arbeta som sömmerska på fabriken Strumpan på 1960- och 1970-talen.
2. Du ska också resonera källkritiskt om hur användbara källorna är.

Tänk på att:

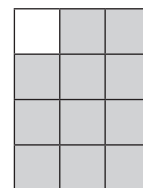
- vara noga med att skriva vilken källa du använder.
- olika källor kan stödja varandra.
- använda källkritiska begrepp.

Så här bedöms ditt svar		
E	C	A
Du använder en av källorna för att dra en slutsats om hur det var att arbeta på Strumpan.	Du använder två av källorna, var för sig, för att dra slutsatser om hur det var att arbeta på Strumpan.	Du låter två källor stödja varandra för att dra slutsatser om hur det var att arbeta på Strumpan.
Du förklarar varför källan stödjer din slutsats.	Du förklarar med något källkritiskt argument varför källorna är användbara för att du ska kunna dra dina slutsatser.	Du förklarar med några källkritiska argument varför källorna är användbara för att du ska kunna dra dina slutsatser.

[illegible]

UPPGIFT 7

Välfärdssverige

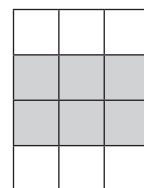
Under framför allt 1950- och 60-talen byggdes ett välfärdssamhälle upp i Sverige.

Uppgift: Vilken konsekvens fick framväxten av välfärdssamhället för människor under 1950- och 60-talen? Kryssa för ett alternativ.

☐	Miljöproblem som koldioxidutsläpp minskade.
☐	Skatterna sänktes för alla som arbetade.
☐	Arbetstiden sänktes från 48 till 42,5 timmar per vecka.
☐	Genom Internet fick de flesta tillgång till mer information.

UPPGIFT 8

Den demokratiska utvecklingen i Sverige

Det finns material och hjälpmeningar till uppgiften i Texthäftet.

Titta noga på de tre bilderna i Texthäftet. Studera bilder och bildtext. Bilderna kan ses som exempel på vilka som styr landets under tre olika tidsperioder.

Demokrati handlar bland annat om folkets möjligheter att bestämma vilka som ska styra i landet.

Uppgift: Använd begreppen kontinuitet *och* förändring och beskriv hur och förklara varför den demokratiska situationen förändrats eller inte förändrats mellan de tre tidsperioderna.

Tänk på att:

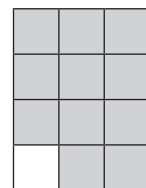
- du kan använda historiska exempel från följande områden: politiska reformer, utbildning, ideologi och människors värderingar.

Så här bedöms ditt svar		
E	C	A
Du anger någon likhet eller skillnad mellan tidsperioderna, i fråga om något demokratiskt förhållande	Du anger också en orsak till en likhet eller skillnad mellan tidsperioderna. Du underbygger ditt svar med hjälp av exempel från historien.	Du anger också en orsak till en likhet och en orsak till en skillnad mellan tidsperioderna. Du underbygger ditt svar med hjälp av exempel från historien.
Du visar att den demokratiska situationen förändrats eller varit kontinuerlig.	Du visar att den demokratiska situationen både förändrats och varit kontinuerlig.	Du använder exempel från historien för att visa att den demokratiska situationen både förändrats och varit kontinuerlig

[illegible]

UPPGIFT 9

Ett historiskt begrepp

En svensk lärobok i historia från år 1886 börjar så här:

”Den del av historien som handlar om vårt land Sverige, kallar vi fäderneslandets historia. Detta är den viktigaste och käraste historien för oss svenskar, eftersom den lär oss hur våra förfäder levde, kämpade och led. Den lär oss vilka stordåd de uträttat, vilka svåra problem de har löst och hur vårt älskade land så småningom blivit vad det nu är.”

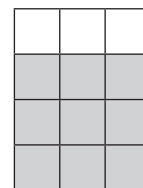
Uppgift: Varför har boken en sådan början? Kryssa för ett alternativ.

Det har den eftersom författaren ville:

☐	skapa en gemensam svensk identitet hos eleverna.
☐	ge en negativ förklaring till Sveriges historia.
☐	lära eleverna hur man tänker källkritiskt om Sveriges historia.
☐	ge ett internationellt perspektiv på svensk historia.

UPPGIFT 10

Vad kan vi säga om framtiden – med hjälp av historien

Det finns material till uppgiften i Texthäftet.

I uppgiften skall du utgå från dessa två förutsättningar:

1. Tänk dig att ekonomin i Sverige i framtiden har blivit sämre än idag och med en hög arbetslöshet.
2. Tänk dig också att du är historiker och har bjudits in till ett TV-program som heter "Vad kan vi lära av historien?" De vill att du ska diskutera hur den höga arbetslösheten kan påverka människors vilja att utvandra från Sverige.

Som historiker kommer du att använda historiska exempel i ditt resonemang.

Studera bilderna i Texthäftet. I ditt framträdande i TV-programmet skall du använda dig av dina kunskaper om dessa två historiska perioder där arbetslösheten varit hög i Sverige.

Uppgift: Programledaren frågar dig: "Kan en högre arbetslöshet leda till att fler människor kommer att utvandra från Sverige i framtiden?"

- Du svarar på programledarens fråga med ett resonemang där du visar att dina historiska exempel talar både för och emot en ökad utvandring i tider av arbetslöshet.
- Ditt svar börjar med meningen "Jag har två historiska exempel som visar att å ena sidan"

Tänk på att:

- använda din kunskap om de båda historiska exemplen i ditt svar till programledaren.
- hänvisa till de historiska perioderna.
- orsaken till att man vill utvandra beror på hur det är i Sverige jämfört med hur det är i länder som man kan utvandra till.

Så här bedöms ditt svar		
E	C	A
Hur du med hänvisning till en av tidsperioderna och nuet argumenterar för att utvandringen antingen kan öka eller minska.	Hur du med hänvisning till båda tidsperioderna och nuet argumenterar för att utvandringen både kan komma att öka och minska.	Hur du sätter in de båda tidsperioderna i sina historiska sammanhang. Hur du hänvisar till dessa sammanhang och nuet i en argumentation för att utvandringen både kan komma att öka och minska.

[illegible]

BILDFÖRTECKNING

Sid 3 <http://rostavid16.nu/130108>.

Sid 4 Foto: Shimelle Laine (privat).

ÖVRIGA KÄLLOR

Citat sid 18 C. T. Odhner, *Lärobok i fäderneslandets historia*. Norstedts. Stockholm 1886.

Namn:

Klass:

Skola:

Förmåga	Kunskapskrav	Belägg på E-nivå	Belägg på C-nivå	Belägg på A-nivå
Förmåga att använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter och utvecklingslinjer.	För resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar, människors levnadsvillkor och handlingar, samt om Förintelsen och andra folkmord.	Delprov A Uppgift 1 ☐ Uppgift 2 ☐ Uppgift 3 ☐ Uppgift 8 ☐ Delprov B Uppgift 7 ☐	Delprov A Uppgift 2 ☐ Uppgift 3 ☐ Uppgift 8 ☐	Delprov A Uppgift 3 ☐ Uppgift 8 ☐
	Förklarar hur människors villkor och värderingar kan påverkas av den tid de lever i.	Delprov A Uppgift 12 ☐		
	Beskriver samband mellan olika tidsperioder och inom olika utvecklingslinjer.	Delprov B Uppgift 8 ☐	Delprov B Uppgift 8 ☐	Delprov B Uppgift 8 ☐
	Anger en tänkbar fortsättning på en utvecklingslinje och hänvisar till det förflutna och nuet.	Delprov B Uppgift 10 ☐	Delprov B Uppgift 10 ☐	Delprov B Uppgift 10 ☐
Totalt antal belägg för denna förmåga:		Antal belägg för E:	Antal belägg för C:	Antal belägg för A:
Förmåga att kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap.	Drar slutsatser om människors levnadsvillkor.	Delprov A Uppgift 5 ☐ Delprov B Uppgift 4 ☐ Uppgift 6 ☐	Delprov A Uppgift 5 ☐ Delprov B Uppgift 6 ☐	Delprov B Uppgift 6 ☐
	För resonemang om källors trovärdighet och relevans.	Delprov A Uppgift 4 ☐ Uppgift 6 ☐ Delprov B Uppgift 5 ☐	Delprov A Uppgift 6 ☐ Delprov B Uppgift 5 ☐	Delprov A Uppgift 6 ☐
Totalt antal belägg för denna förmåga:		Antal belägg för E:	Antal belägg för C:	Antal belägg för A:
Förmåga att reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv.	För resonemang om hur historia har använts och kan användas.	Delprov A Uppgift 9 ☐ Delprov B Uppgift 1 ☐ Uppgift 2 ☐ Uppgift 3 ☐	Delprov A Uppgift 9 ☐ Delprov B Uppgift 2 ☐ Uppgift 3 ☐	Delprov A Uppgift 9 ☐ Delprov B Uppgift 3 ☐
	För resonemang om hur skilda föreställningar om det förflutna kan leda till olika uppfattningar i nutiden, och vilka konsekvenser det kan få.	Delprov A Uppgift 7 ☐	Delprov A Uppgift 7 ☐	
Totalt antal belägg för denna förmåga:		Antal belägg för E:	Antal belägg för C:	Antal belägg för A:
Förmåga att använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.	Använder historiska begrepp.	Delprov A Uppgift 10 ☐ Uppgift 11 ☐ Delprov B Uppgift 8 ☐ Uppgift 9 ☐ Delprov A+B Uppgifter. A5,A6,B5,B6 ☐	Delprov A Uppgift 11 ☐ Delprov B Uppgift 8 ☐ Delprov A+B Uppgifter. A5,A6,B5,B6 ☐	Delprov B Uppgift 8 ☐ Delprov A+B Uppgifter. A5,A6,B5,B6 ☐
Totalt antal belägg för denna förmåga:		Antal belägg för E:	Antal belägg för C:	Antal belägg för A:
		Summa belägg för E:	Summa belägg för C:	Summa belägg för A:
Hur många förmågor finns belägg för på E, C och A?		Antal förmågor med belägg:	Antal förmågor med belägg:	Antal förmågor med belägg:
Elevens provbetyg:		Elevens totala antal belägg (summa belägg för E, C och A):		

Blanketten ifylls av läraren INTE av eleven.

MALMÖ HÖGSKOLA

Institutionen för individ och samhälle